

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisati se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODROZNIČE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESSENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštarnem Cerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Povratak Hohenzollerncev?

Nova nemška vlada ima mandat za revizijo weimarske ustave

Alarmantni komentarji o novi nemški vladi — Republikanske stranke napovedujejo „vladi baronov“ najostrejšo borbo

Berlin, 2. junija. Snoči ob 9. je Papez predložil predsedniku republike Hindenburgu listo svoje vlade. Hindenburg je pri tej priliki podpisal dekret o imenovanju nove vlade, ki je sestavljena takole:

Državni kancelar: Franz v. Papez;
zunanji minister: Heinrich v. Neurath;
notranji minister: baron Gayl;
vojni minister: general v. Schleicher;
gospodarski minister: prof. dr. Warmbold;
minister za prehrano in poljedelstvo: baron Braun;
minister za promet in pošte: Eltz v. Rübensch;
minister za delo: dr. Girdeler;
pravosodni minister: dr. Gurtner.

Finančno ministrstvo še ni zasedeno. Snoči je bil brzoglavno pozvan zastopnik Nemčije v mešani komisiji Društva narodov grof Schwerin-Grossigk, naj pride takoj v Berlin, da prevzame ta resor.

Berlin, 2. junija. Danes dopoldne je nova vlada prevzela posle. Za razporeditve, ki vlada v Nemčiji napram novi vladi, je zelo značilna

izjava katoliškega centra in katoliške bavarske ljudske stranke

ki sta snoči takoj po objavi imenovanja nove vlade izdali komunikne, v katerem poudarjata, da smatra za potrebno ugotoviti, da je napravil baron Papez ta korak brez vednosti in v očitnem nasprotju s sklepi strankinega vodstva in da se posledice takega postopanja razumejo same po sebi. To pomeni napoved opozicije proti novi vladi.

Zaradi tega nova vlada

v državnem zboru nima večine s katero se je računalo vse do zadnjega. Četudi bodo narodni socialisti in nemški nacionalci podpirali novo vlado, ne more doseči potrebne večine. Izmed 517 poslancev jih je po tej izjavi centruma najmanj 322 v opoziciji proti vladi. Zaradi tega nova vlada ne bo čakala, da ji državni zbor izrazi nezaupnico, marveč bo, kakor zatrjujejo v poučenih krogih.

državni zbor takoj po vladni deklaraciji razpuščen.

Po ustavi lahko vlada in predsednik republike državni zbor razpustita, ne da bi ga poprej sklicala k zasedanju.

Komentarji današnjih jutranjih listov, se ne razlikujejo mnogo od prvotnih napovedi. Kot edino značilnost naglašajo v političnih krogih napoved, da

bodo nemški nacionalci in narodni socialisti novo vlado tolerirali.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pišejo med drugim, da predstavlja nova vlada prvi korak na poti, po kateri naj se narodni socialisti pritegnejo v vlado in takoj prevzamejo odgovornost za vodstvo državnih poslov.

Levičarski listi v najostrejšem tonu odklanjajo novo vlado in ji napovedujejo najostrejšo opozicijo.

»Vorwärts« objavlja senzacionalne informacije iz baje popolnoma zanesljivega vira, da

nova vlada nima samo naloge razpustiti parlament in razpisati nove volitve, marveč da ima pooblastilo razpisati volitve v ustavotvorno skupščino, ki naj bi izvedla izprmembo ustave v smislu želja vojaško monarhističnih krogov. To pomeni direktno poskus restavracije Hohenzollerncev, proti čemer se bodo vsi republikanski elementi Nemčije postavili najodločneje v bran.

Kot dokaz, kako nepovoljno je bila nova vlada sprejeta v inozemstvu navaja »Vorwärts« brzoglavno novega zunanjega ministra Neuratha, ki je izrazil baronu Papezu brzoglavno svoje pomsleke glede prevzema zunanega ministrstva, opozarjajoč na silno neugoden

rec, udarec, o katerem so nasprotniki republikanske vladavine v Nemčiji prepričani, da se ne bo nikdar več opomogla. Spričo takih okolnosti mora Francija ohraniti svoje hladnokrvnost. Odpasti morajo vsi oziri, ki so dosedaj narekovali skrajno popustljivost napram Nemčiji in Francija ima sedaj samo dolžnost braniti svoje pravice, da ne pride do novega krvavega klanja.

Tudi drugi listi pišejo v enakem alarmantnem tonu in vidijo v imenovanju kabineta barona Papeza uvedbo prikrite diktature. Soglasno ugotavljajo, da nova vlada ne more imeti nikake avtoritete ne doma ne v inozemstvu, ker se ne naslanja ne na parlament ne na razpoloženje nemškega naroda. To je vlada osebnih prijateljev Hindenburga, inspirirana od nasprotnikov weimarske ustave. Papez nima nič skupnega z demokracijo in je izrazit monarhist. Če že ta vlada ne pomeni restavracije Hohenzollerncev, pa predstavlja najmanj most, po katerem naj se narodnim socialistom omogoči prihod do oblasti. Da bodo pod tako vlado narodni socialisti pri jesenskih volitvah dosegli absolutno večino, o tem ni več nobenega dvoma.*

Proglas socialnih demokratov

Berlin, 2. junija. Socialna demokratska frakcija državnega zbora je izdala naslednji komunikne:

Padeč Brüningove vlade, ki je bil izzvan izven parlamenta po neodgovornih svetovalnih predsednika republike, je izzval izredno hudo notranjo in zunanje politično krizo. Način in sestava nove vlade je v silnem nasprotju s interesi nemškega naroda in ne proži nobenega jamstva za ohranitev socialnih pridobitev, zlasti pa za ohranitev pravic brezposelnih. Prav tako je silno ogrožena zunanja politika, kajti nova vlada je izbrisala zadnje trohico zaupanja, ki ga je še uživala Nemčija. Socialno demokratska stranka je trdno odločena voditi borbo proti socialno reakcionarnemu prevratu proti inflacijskim eksperimentom in proti vsakemu napadu na ustavo in demokracijo in izražajoč novi vladi svoje največje nezaupanje ji napoveduje obnem najostrejšo borbo do skrajnih parlamentarnih konsekvenc.

Strašna katastrofa v Litiji

Davi okrog 4. je izbruhnila voda iz opuščeni rogov starega svinčene rudnika — Vse mesto je poplavljeno, ogromni plazovi pa so napravili veliko škodo

Litija, 2. junija. Davi okrog 4. se je pripetila v Litiji velika elementarna katastrofa, kakršne še ne pomnijo. Iz opuščene rudniške rova na hribu Sitarjevec je udrla voda, ki se je zbirala v rovih, odtrgala del hriba in poplavlila skoraj vso Litijo.

Hrib Sitarjevec se vleče nad Litijo v smeri od vzhoda proti zahodu ob Savi in je dobro viden iz vlaka. Že za rimskih časov so iz bogatih nahajališč kopali svinčeno rudo. Skozi stoletja si je služil pridni rudar s kovanjem rude svoj kruh. Zadnje čase je bil rudnik v rokah rudarske družbe Litija, ki je zadnja leta zaposlila v rudniku okrog 200 delavcev. Na južni strani hriba so nastala cela naselja stanovanjske delavske kolonije, pralnice svinčene rude, strojnice itd. Že pred leti pa je bilo občutiti v tej stroki vpliv svetovne krize. Tuja trgovina je konkurirala našemu blagu in družba je bila prisiljena delo ustaviti.

Predno je odpustila delavce, so vse rudnike v rovu zadelali in zabili. Baš to pa je postalo usodno. V napoli zasutih rovih se je nabirala voda. Ker je hrib ilovnat, se voda ni mogla odtekat in vedno večje množine so se zbira-

le v rovih. Deževje zadnjih dni je katastrofo še pospešilo. Zaprti vhodni ni so mogli več vzdržati silnega pritiska vode, ki je nenadoma izbruhnila na dan.

Prvi, ki je opazil katastrofo, je bil predilniški nočni čuvaj G. Petje. Ta je bil baš na nočnem obhodu, ko je začel na drugi strani Save strašno bobnenje. Stekel je po župnega gasilskega tajnika Peterca in ga obvestil, na kar sta oba nemudoma obvestila gasilce. Gasilci so takoj bili plat zvona in trobili alarm in hipoma je bila vsa Litija na nogah. Silen trušč in hrušč ter bobnenje plazov je prebivalce vrglo iz postelj.

Iz zapuščenega rova, ki se nahaja prav nad glavnim trgov, kjer je bil popreje parobek gozda, je besneča sila vode odtrgala del hriba in ta parobek gozda je hipoma izgubil. Voda je podrla in odnesla vse, kar je bilo na poti. Tam, kjer je bila popreje hosta, je sedaj ogromna izseka, mestoma široka od 4—10 m in globoka do 15 m. Ogromne množine vode so z neugodno silo zdrvele proti Litiji, rušeč in podirajoč vse pred seboj ter odnašale

Prvi sestanek nove francoske zbornice

Tardieujeva vlada se seje ni udeležila. — Nova vlada bo sestavljena še v teku tega tedna

Paris, 2. junija. AA. Novi francoski parlament je bil včeraj ob 15. uri odprt brez prisotnosti Tardieujeve vlade, ki se nahaja, kakor znano, v ostavki. Občinstva je bilo prav malo. Nekateri člani Tardieujevega kabineta so bili v poslanskih klofeh. Seji je predsedoval najstarejši poslanec Grouseaux. V svojem odprtem govoru se je spomnil nedavno tragično preminulega predsednika francoske republike Doumerja, nakar je bila seja v znak žalosti prekinjena. — V nadaljevanju seje je Grouseaux pozdravil novoizvoljene poslance. Sledile so for-

malnosti, ki naj omogočijo čimprejše redno delo parlamenta. Danes bo verifikacija mandatov, v petek pa si bo parlament izvolil svoje predsedništvo. Predsednik republike Lebrun bo v petek, soboto ali pa v nedeljo koj po sestavi predsedništva začel s posveti in povabil k sebi nove predsednike senata in parlamenta. Še istega dne bo Herriotu poverjena sestava novega kabineta. Ni izključeno, da bo Herriot sestavil svojo vlado že v soboto ali v nedeljo, tako da bi se mogla predstaviti parlamentu že v ponedeljek ali v torek.

Položaj v Grčiji še vedno nejasen

Nova vlada v parlamentu nima zanesljive večine — Opozicijo ji napovedujejo z vseh strani in pričakujejo njen skorajšnji padeč

Atene, 2. junija. S sestavo nove vlade pod vodstvom šefa agrarno-delavske stranke g. Papanastasia politična kriza v Grčiji ni rešena. Vse kaže, da taka rešitev vladne krize položaja ne le ni razčistila, marveč izzvala še večjo zmedo. Sestava nove vlade, ki ima v parlamentu samo 13 zanesljivih poslancev, je izzvala burjo nezadovoljstva v vrstah liberalcev in pri onih strankah, ki so bile napram prejšnji Venizelosovi vladi v zmerni opoziciji. Če se hoče nova vlada obdržati vsaj nekaj časa na krmilu, se bo morala naslanjati na liberalce, kojih program in zahteve pa so v ostrem nasprotju s programom raznih reform, ki jih namerava izvesti g. Papanastasiu. Koliko podpore lahko prizadele nove vlada s strani prejšnje Venizelosove večine, se vidi že iz izjav posameznih njenih voditeljev, da bodo nastopili proti vsakomur, ki ne bi upošteval njihovega programa. Zato smatrajo v političnih krogih, da predstavlja imenovanje Papanastasia vlade usodno politično pogreško, ki mora neizbežno dovesti do še večjih težav v notranji politiki. »Vladi parlamentarne anomalije napovedujejo najostrejšo borbo zlasti Katandaris, Zavidianos in Kaldaris, ki izjavljajo, da sploh ne bodo več sodelovali v parlamentu. Ni izključeno, da se temu pridruži tudi liberalni poslanci. Tudi list bivšega zunanjega ministra Mihalakopulosa naziva novo vlado za nedonošeno dele in napoveduje njen skorajšnji padeč, češ, da je rešitev težkih gospodarskih, finančnih in socialnih problemov mogoča samo v sodelovanju z najširšimi krogi. Tega pa nova vlada ne more doseči in zato od nje ni pričakovati nikakega olajšanja sedanjega težavnega položaja.

Iz okolice novega ministrskega predsednika pa kljub vsem tem napovedim naglašajo, da bo Papanastasiu poskušal v okviru programa svoje vlade predložiti parlamentu, kateremu se bo predstavila nova vlada prihodnji petek, načrt zakona o socialnem zavarovanju, ki naj bi bil rešen še pred razpisom novih volitev, ki bodo po vsej priliki že meseca septembra. Poznavalci razpoloženja v parlamentarnih krogih pa protokolujejo, da Papanastasiu ne bo imel sreče. Vrhtega prihaja še druga okoliščina, ki bo ministrskega predsednika odtegnila od direktnega sodelovanja pri izvajanju vladnega programa že takoj v začetku. V najbližji bodočnosti mora g. Papanastasiu v Lausanno, ker Venizelos sam noče nositi odgovornosti za odločitve, ki se bodo našle na Grčijo. Venizelos hoče biti v Lausanni samo mandat vlade, dočim naj bo

g. Papanastasiu odgovorni delegat Grčije. Spričo tolike negotovosti v političnih krogih še vedno ne izključujejo presenečenj, četudi vlada zatrjuje, da je storila vse, da se zaščiti pred vsakim prevratom. Res je, da je glavna pozornost Grčije sedaj usmerjena na Lausanno, kjer pričakujejo važnih odločitev v pogledu finančne sanacije Grčije. Kakoršen pa je položaj na svetovnem finančnem trgu, ni pričakovati, da bi se gg. Papanastasiu in Venizelos vrnila iz Zeneve z večjimi uspehi. To pomeni ob enem neuspeh nove vlade, kar lahko iz temeljev izpremeni trenutni politični položaj.

Sklicanje Narodne skupščine

Beograd, 2. junija. Seja Narodne skupščine je sklicana za 6. junij. Senat se bo sestel po vsej priliki še le 13. junija. Danes je predsednik senatnega odbora, ki razpravlja o zakonskem načrtu za poboljšanje dražinj, dr. Mikoje Jovanović, sklical sejo odbora za ponedeljek 6. t. m.

Avstrijski moratorij

Dunaj, 2. junija. AA. Predsednik avstrijske narodne banke dr. Klenbeck je dal nekemu nemškemu novinarju tajavo o predstoječem transfernem moratoriju. V tej izjavi pravi med drugim: Prvo, kar poudarim, je to, da beseda moratorij ni na mestu. Tu nikakor ne gre za moratorij, uredba ne bo govorila o splošnem moratoriju, marveč bo veljala za iste kredite, ki jih dolžniki ne morejo odplačati v tuji valuti in sicer zategadel, ker narodna banka jim ne more izročiti potrebnih deviz. O splošnem moratoriju torej ne more biti govora. Svoje devizne zaloge smo občutno zmanjšali, ker smo izvršili velika izplačila. Naše poročilo v Zenevi je resnično. Velikega pomena bo, če bo komisija, ki bo prišla od Društva narodov, svoje delo hitro opravila. Prepričani smo, da bo imel uspeh ali neuspeh te komisije posledice, ki jih bodo čutili tudi izven Avstrije.

Amerika pristopi k haaskemu razsodišču

Washington, 2. junija. Zunanje-politična komisija reprezentančne zbornice se je izjavila za pristop Amerike k haaskemu mednarodnemu razsodišču.

Dunajski kinematografi bodo stavkali

Paris, 2. junija. AA. Dunajski bioskopji so odpovedali svojim nameštencem in delavcem. Če bi 15. junija ne bilo sporazuma z dunajsko občino o občinski pristojbini, bodo dunajski bioskopji ustavili obratovanje. Z gornjo odpovedjo je prizadetih več sto nameštencev in delavcev.

Morilec Gorgulov normalen

Paris, 2. junija. d. Psihijatri, ki so prikovali Doumerjevega morilca Gorgulova, so včeraj predložili svoje poročilo. Zdravniki so na podlagi daljših opazovanj ugotovili, da je Gorgulov za svoj zločin popolnoma odgovoren, ker je ravnal v popolni razsodnosti. Po tej izjavi zdravnikov se mora računati, da bo Gorgulov obsojen na smrt. Proces proti njemu se bo vršil meseca julija pred pariškimi porotnim sodiščem.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devizne: Amsterdam 2272.07 — 2283.43, Berlin 1321.32 — 1332.12, Bruselj 783.77 — 787.71, Curih 1097.35 — 1102.85, London 206.12 — 207.72, Newyork (ček) 5579.88 — 5608.14, Paris 221.22 — 222.37, Praga 166.23 — 167.09, Trst 287.13 — 289.53.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.05, Paris 20.16, London 18.81, Newyork 510½, Milan 26.22, Madrid 42.50, Amsterdam 207.10, Berlin 120.60, Sofija 3.70, Praga 15.15, Varšava 57.35, Bukarešt, 3.06

Mic d' Agounez:

Dustolovke

Roman

Hlače, suknič in telovnik, ki jih je imel Roger na sebi, so bili urezani in prikrojili posebni delavci za taka dela. Roger je bil zelo čuden v tej obleki. Da bi ga bilo tem težje spoznati, je kupil in oblekel še bluzo iz modrega platna.

Gospodarska zadruga mizarških mojstrov v Ljubljani, reg. zadruga z o. z. VEGOVA ULICA ŠT. 6, POLEG REALKE

Otvoritev mesnice!

Cenjenemu občinstvu v okolici Sv. Krištofa naznanjam, da sem si uredil v hiši g. Peterca mesnico, katero odprem v soboto, dne 4. junija 1932.

Zevnik Janko, Dunajska c. 41, Ljubljana

čal Roger, — in izberi najlepše, sicer ti pustim vse na vratu. K Rogerju je stopila stara kreatura v umazani, razcapani obleki. Imela je ves kozav obraz, njena h kostem prilepljena koža je kazala vse barve starosti, bede in pomanjkanja. Lobanja je bila večinoma plešasta, le tu pa tam so še štrleli od nje šopi sivih las.

NOGAVICE damske svile, perlo BRAJCE LJUDEVIT GLUHAK

Naznanilo. Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem s 1. junijem odprl svojo brivnico

RUDE IN KOVINE D.D.

Ljubljana, Masarykova cesta 12 Glavno zastopstvo: Cinkarne d. d., Celje

Tega jim ne smete povedati. Med njimi ni nobenega bistroumnega, da bi razumel, kaj to pomeni. Ali nisi svoje imenitne ideje še nikomur omenil? — Ne, — je odgovoril Roger, — čakal sem s tem do konca gostije, a glej, moji fantje se tako dolgo niso držali na nogah.

SLUŽBE MLAD BRIVEC dober in hiter delavec, išče službo za takoj. Kos Joep, Savije št. 1, Ježica. 2258

NEPREMIČNINE LOKAL z dvema izločbama, event. z manjšim skladiščem oddamo takoj. Vprašati: Kolodvorska ulica 30. 2249

PRODAJ RADIO-APARAT na električni priključek, malo rabljen, fin — napredaj. Cena nizka. Naslov v upravi Slov. Narodca. 2228

POUK UČENKO v trgovino mešanega blaga sprejme Tomc, Moravče. 2240

RAZNO Tednik »ZARAVNI LIST« z gratis slikarsko galerijo v formatu razglednic. Stražička. — Posamezna številka samo Din 1.— Zahtevajte brezplačne ogledne številke! 37/T

UČENKO za najudobnejše počutje v Gregoričevem družinskem hotelu »Central« v mestni hiši blizu kolodvora. Solidna in poceni postrežba. Družine 10 % popusta. 2255

Nova pota k lečenju duševnih bolezni

Zanimivi poskusi ruskega fiziologa dr. Pavlova — Umetno izzvine duševne bolezni

Presenetljiv razvoj moderne terapije si moramo razlagati v prvi vrsti s številnimi poskusi na živalih, zlasti pa s poskusi, ko živalim različne bolezni cepijo. Tako dosežejo zdravniki dvojni cilj. Najprej se da pojasniti vzrok bolezni, potem se pa najde poskusnim putem najboljši način lečenja. Pri živalih se daje umetno povzročiti ne samo infekcijske bolezni, ko zaostajaje spravi v njihov organizem dotične bacile, temveč tudi druge bolezni, tako sladkorna, prerana spolna dozorelost, prezgodnja starost, rahitis itd.

ve, kakšnim refleksom mora biti podvržen, ali naj izloča želodčne sokke, ali jih zadržuje in ta duševni konflikt prelaja v hysterijo. V psu nastane konflikt z zunanjim svetom in to stanje je tipično za duševno bolne. Umetno oboleti pes postane obožen, ne vidi in ne sliši, čeprav sta vid in sluh v redu.

Še 300 let

Dunajski profesor Hassinger pravi, da bo zemlja čez 300 let že preobitjena in da nastane katastrofa. Mož se je pečal z vprašanjem, koliko ljudi lahko preživi naša zemlja in prišel je do zaključka, da jih lahko preživi največ 6 milijard. Po njegovem mnenju so boštevstvo tako hitro množilo, da bo najpogostejše čez 300 let doseženo končno število, potem po pa t.eba naleptiti na zemljo listek z napisom »zasedeno«.

Mali oglasi

Službe, nepremičnine, prodaj, radio-aparat, pouk, razno. PEKOVSKEGA UČENCA 16 let starega, dobrega in poštenega, z vsjo oakrbo v hiši — sprejme Ladislav Škrinjcar, pekovski mojster, Slovenski Javornik št. 28. 2260

ČEVLJE NA OBRABE »TEMPO«, Godalška ulica 4 (nasproti opere). STALNA VOZnja se odda lastnikom tovornih avtomobilov. V poštev pridejo le štiritsonski brotovorniki vozovi.

NAROČAJTE ČEVLJE po meri pri Petercelu, Novi trg-Breg št. 1. 60/T OTROSKI VOZICEK zamenjam za žensko kolo. — Kavčnik, Vn, Dolgi most. 2261

Couch zofe DOBITE PRI TAPETNIKU RUDOLF SEVER LJUBLJANA, Marijin trg št. 2. — Telefon št. 2622.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo